

Косівський інститут прикладного декоративного мистецтва

Силабус
навчальної дисципліни

Історія мистецтва за фахом

ОПП ДО (взуття) , 7-ий-8-ий семестр, 2021-2022 н. р.

Викладач: Книш Богдана Василівна

Заняття: аудиторія № 16

Дистанційне навчання - на платформі Zoom

Консультації: понеділок 13.30- 14.30 в аудиторії № 2 або листуванням на

Email: bogdana1973@gmail.com

Нормативна дисципліна 4 курсу, 1-2 семестр, одна пара в тиждень.

Підсумковий контроль: 1 семестр – залік у формі онлайн-тесту в google form, 2 семестр – екзамен усно

Анотація до курсу

Шкіряне виробництво є однією з найдавніших галузей народного господарства і творчості. Обробка шкіри і виготовлення з неї одягу та інших ужиткових речей тривалим процесом освоєння людиною цього природного матеріалу. З розвитком промисловості шкіряні народні вироби майже не використовуються у побуті, а залишились предметом історії та культури або ж декоративним елементом національного строю.

Навчальна дисципліна “Історія художніх виробів зі шкіри” у КІПДМ ЛНАМ тісно пов’язана зі специфікою навчального закладу та основними завданнями фахових дисциплін, що передбачають вивчення та збереження національної духовності та народної мистецької спадщини.

Навчальний курс розрахований на вивчення основних етапів розвитку художньої обробки шкіри, визначних історично-регіональних та стилістичних особливостей художніх виробів зі шкіри, їх символічне значення та роль у народних звичаях та обрядах.

Курс дисципліни побудований на основі історично-хронологічного методу та мистецтвознавчого аналізу зразків художніх виробів зі шкіри з опублікованих праць та експонатів музейних та приватних збірок. Для ілюстрування лекцій залучаються відомості з археології, малярства, скульптури, фольклору та письмових джерел. Для активного сприймання матеріалу передбачається спілкування студентів з народними майстрами, відомими народними майстрами та професійними художниками. Студентам пропонується виконувати ілюстрації у формі замальовок, ксерокопій, фотографій з історії художнього ткацтва, узагальнюючи їх схемами, конструкціями, мотивами орнаменту.

Мета вивчення дисципліни :

- дати базові знання з історії розвитку художньої обробки шкіряних виробів;
- навчити студентів користуватись всіма джерелами вивчення предмету;
- розвинути у студентів системність до аналізу художніх особливостей художніх виробів зі шкіри;
- охарактеризувати чинники впливу на художні особливості художніх виробів зі шкіри;
- ознайомити з типологією художніх виробів зі шкіри, з особливістю їх форм, характерними орнаментами, колоритом та їх символікою.
-

Формат курсу

В межах курсу студенти вивчають історію розвитку художньої обробки шкіряних виробів, набувають навички самостійного опрацювання різноманітних джерел дослідження, виявлення особистих зацікавлень з фаху. Отримують практичні рекомендації щодо тематики дослідницько-пошукової роботи.

Результати навчання

Після вивчення курсу студент **повинен знати:**

- особливості та методи вивчення предмета;
- типологію художніх виробів зі шкіри за функціональним призначенням та технологією їх створення;
- основні історично-регіональні та стилістичні особливості художніх виробів зі шкіри;
- наукову термінологію, пов'язану з курсом предмета;
- способи виготовлення та основні техніки декорування виробів зі шкіри.

Студенти **повинні уміти:**

- аналізувати художні особливості виробів зі шкіри;
- виявляти стилістичні, національні, регіональні і місцеві відмінності шкіряних виробів;
- співставляти та порівнювати фактори впливу на формування художнього явища, стилю, моди;

- працювати творчо, вдосконалювати та поглиблювати свої знання з фаху самостійно.

Загальні компетентності дисципліни:

ЗК 1. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 7. Цінування та повага різноманітності й мультикультурності

Спеціальні компетентності:

СП 1. Знання та розуміння специфіки дизайну одягу й закономірностей функціонування системи індустрії моди.

СП 6. Здатність застосовувати знання з історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати набуті знання й розуміти специфіку дизайну одягу та сфери професійної діяльності дизайнера костюма у практичних ситуаціях.

ПРН 3. Збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування дизайнерського проєкту, застосувати теорію і методикку дизайну костюма.

ПРН 7. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати джерело творчості для художньо-проектних вирішень.

ПРН 8. Оцінювати об'єкти проєктування одягу, технологічні процеси в контексті проєктного завдання, формувати художньо-проектну концепцію.

ПРН 10. Визначити функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну одягу в комунікативному просторі.

ПРН 13. Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну одягу.

ПРН 14. Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики.

ПРН 15. Розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну костюма. Враховувати регіональні особливості етнодизайну в мистецьких практиках.

Обсяг курсу

Вид заняття	лекції	семінарські заняття	самостійна робота
К-сть годин	40	6	100

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Студенти слухають курс лекцій з презентацією ілюстративного матеріалу у формі фото та експонатів методичного кабінету інституту. Практикуються лекції у музеях народного мистецтва, у робітнях народних майстрів та професійних художників.

Політики курсу

Під час лекцій студенти поринуть в історію розвитку фаху, ознайомляться з відомими осередками виробництва шкіряних виробів, з творчістю народних майстрів та професійних художників.

Схема курсу

Тиж. / дата /	Тема	Форма заняття	Кількість годин	Методи викладу	Самостійна робота (кількість годин)
Тиж. 1.	Тема 1: Вступ. Загальна характеристика предмета, особливості його вивчення <ul style="list-style-type: none"> - визначення понять та термінів - джерела вивчення - типологія виробів зі шкіри 	Лекція	2	Презентація, відеоматеріали	2
Тиж.2	Тема 2: Найдавніші відомості про художні вироби зі шкіри на території України <ul style="list-style-type: none"> - Характеристика археологічних джерел пізнього палеоліту та мезоліту. Наскельні розписи, різьба, знаряддя обробки шкіри, антропоморфна пластика). Елементи одягу, взуття та поясів на жіночих статуетках Трипілля. - Шкіряні вироби у побуті та обрядах скіфів. Огляд археологічних пам'яток із скіфських курганів Товста Могила, Куль-Оба, Чортомлик та ін. Знахідки Пазирикського кургану. 	Лекція	2	Презентація, відеоматеріали	2 2

Тиж.3,4	<p>Тема 3: Регіонально-історичні особливості одягу та художніх виробів зі шкіри</p> <ul style="list-style-type: none"> - Форми одягу, взуття та шкіряні вироби Стародавнього Єгипту - Костюм Ассиро- Вавілонії - Одяг та взуття античних держав 	Лекція	2		2 2
Тиж.5,6	<p>Тема 4: Стилєві особливості одягу, взуття та виробів зі шкіри Західної і Центральної Європи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Основні форми одягу, взуття та виробів зі шкіри часів Середньовіччя - Ренесанс - Основні форми одягу стилів бароко та рококо - Художньо-стилеві особливості костюму та виробів зі шкіри XIX ст. 	Лекція	2	Презентація, практична робота	2 2
Тиж.7	<p>Тема 5: Вироби зі шкіри та одяг періоду Київської Русі Джерела вивчення :</p> <ul style="list-style-type: none"> - стінопис, ікона, книжкова мініатюра - пам'ятки писемності - археологічні знахідки <p>диференціація шкіряного виробництва</p>	Лекція	2	Презентація, відеоматеріали	4
Тиж.8	<p>Тема 6: Шкіряні доповнення й одяг козаків та української шляхти XIII-XVIII ст.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Портретний живопис та народна картина «Козак Мамай» – джерело вивчення одягу козаків - Історичні відомості про побут козаків - Реконструкції козацького військового обладунку українських археологів 	Лекція	2	Презентація, відеоматеріали	2

Тиж. 19	<ul style="list-style-type: none"> - Традиційне вбрання Буковини - Традиційне вбрання Опілля та Покуття - Традиційні строї Гуцульщини - Особливості строїв Бойківщини, Лемківщини 				
Тиж.20-21	Тема 10: Інтролігаторство. Найвідоміші центри <ul style="list-style-type: none"> - Відомості про скрипторії та палітурництво в Україні - Осередки книгодрукування та інтролігаторства в Європі 	Лекція	2	Презентація, відеоматеріали	6
Тиж.22-23	Тема 11: Мистецтво арт-буку <ul style="list-style-type: none"> - Концептуальні ідеї - Видавництва та автори 	Лекція	2	Презентація, відеоматеріали	6
Тиж.24-26	Тема 12: Художні вироби зі шкіри європейських осередків XX ст. <ul style="list-style-type: none"> - Естонська школа художніх виробів зі шкіри - Латвійська та Литовська школи 	Практичне заняття	2	Презентація, відеоматеріали	6
Тиж.27-28	Тема 13: Вироби зі шкіри у творчості сучасних майстрів та професійних художників <ul style="list-style-type: none"> - Косівська школа майстрів художніх виробів зі шкіри - Художники Львова, Івано-Франківська, Тернополя. 	Лекція	2	Презентація, відеоматеріали	5

Тиж. 29	Тема 14: Вироби зі шкіри в предметному дизайні та дизайні інтер'єру	Лекція	2	Презентація, відеоматеріали	4
Тиж.30-31	Тема 16: Художні вироби зі шкіри в індустрії моди ХХ ст.	Підсумкове заняття	2	Презентація, відеоматеріали	4

Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни, є сумою балів за виконання практичних завдань та самостійну роботу плюс бали, отримані під час іспиту. Впродовж семестру студент за виконання завдань отримує – 50 балів і 50 – балів за іспит.

Студент повинен підготувати під час практичних занять низку матеріалів

Практична та самостійна робота (50 балів)

Критерії оцінювання

Відповідність і кількість матеріалу самостійної роботи – 20

Якість і кількість зібраного ілюстративного матеріалу – 20

Активність та відвідування лекцій - 10

ІСПИТ (50 балів)

Критерії оцінювання

Послідовний виклад – 10

Розкриття теми матеріалу – 10

Доречність прикладів, посилань, цитат – 10

Знання ілюстративного матеріалу – 20

5. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

с	Сума балів	Оцінка ECTS	Визначення
Відмінно	90-100	A	
Добре	74-89	BC	
Задовільно	60-73	D	

Незадовільно	35-59	FX	
Незадовільно	0-34	F	

11. Рекомендована література

1. Августа Й. Жизнь древнего человека. – Прага: Артїя, 1960.– 67с., ил.
2. Археология СССР. В 20 т.: Палеолит СССР. – М.: Наука, 1984. –381с., ил.
3. Археология СССР. В 20 т.: Киевская Русь. – М.: Наука, 1982. — 422с., ил.
4. Асеев Ю.С. Мистецтво Київської Русі. – К.: Мистецтво, 1989. –53с., 247 іл
5. Балущок В. Світ середньовіччя в обрядовості українських цехових ремісників. – К.: Наукова думка, 1993. – 120с.
6. Банк А.В. Прикладное искусство Византии IX–XII в. – М.: Наука, 1978. – 202с., ил.
7. Білан М.С., Стельмашук Г.Г. Український стрій. – К.: Фенікс, 2000. – 324с., іл.
8. Білан М., Сельмашук Г. Народне вбрання на Гуцульщині //Артанія. 1999, №5. – С.51–56.
9. Білецький П. Український портретний живопис ХVII–ХVIII ст.-К., 1969.
10. Бирюкова Н. Западноевропейское прикладное искусство XVII–XVIII вв. – Л.:Искусство, 1972. – 238с.
11. Боплан Т. Опис України . – К.: Наукова думка, 1990. – 252с.
12. Вагилевич І. Гуцули, мешканці Східного Прикарпаття // Часопис чеського музею. – Прага, 1857. – С.4-7.
13. Вовк Ф. Студії з української етнографії та антропології. – К.: Мистецтво, 1993.– 335с.
14. Воропай О. Звичаї нашого народу. – К.: Оберіг, 1991.– 441 с.
15. Витвицький С. Історичний нарис про гуцулів. – Коломия: Світ, 1993.– 94с.
16. Вінценз Ст. На високій полонині. – Львів: Червона калина, 1997. – 450с.
17. Гловацька К. Міфи давньої Греції. – К.: Веселка, 1977. – 197с.
18. Гнатюк В. Кушнірство в Галичині. – В кн.: Матеріали до української етнології. – Львів, 1899. – Т.І. – 78с.
19. Гоберман Д.Н. Искусство гуцулов. – М.: Советский художник, 1980. – 51с., ил.
20. Гординський Святослав. Розвиток стилів національного мистецтва України 20–60 рр. ХХ ст. // НТЕ, 2002, № 1–2. – 48-56с.
21. Горинь Г. Шкіряні промисли Західних областей України (друга пол. ХІХ– поч. ХХ ст.). – К.: Наукова думка, 1986. – 92 с., іл.
22. Гургула І.В. Народне мистецтво західних областей України. –К.: Мистецтво, 1966. – 76 с., іл.
23. Гуцульщина: Історико–етнографічне дослідження. – К.: Наукова думка, 1987. – 471с., іл.
24. Декоративно-ужиткове мистецтво: Словник //За заг. ред. Я.П.Запасака. – Львів: Афіша, 2000. Т. 1, – 365с., Т. 2, – 400с.

25. Етногенез та етнічна історія населення Українських Карпат. – Львів: Інститут народознавства Національної Академії наук України, 1999.–Т.1. – 575с.
26. Залізник Л. Нариси стародавньої культури України. – К., 1994.
27. Історія українського мистецтва: У 6 т. – К.: Мистецтво. – 1966-1970.
28. Карпинец И. Кептари украинского населения Карпат. В кн.: Карпатский сборник. – М., 1976, – С.75, ил.
29. Книш Б. Художні вироби зі шкіри у звичаях й обрядах українців //Вісник ЛАМ. Спецвипуск УП. – Львів: ЛНАМ. – 2009. – С.94-102.
30. Книш Б. Художня обробка шкіри // Історія декоративного мистецтва України : У 5 т. Т. 4 / [голов. ред. Г. Скрипник] ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. – К., 2011. – С.101-119. Режим доступу. <http://www.etnolog.org.ua/pdf/stories/monografiji/2011/ist.dek.myst.pdf>
31. Кожолянюк Я. Буковинський традиційний одяг. – Чернівці–Саскатун, 1994. – .
32. Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини.–Ужгород: Карпати, 1970, – 108 с., іл.
33. Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини : Альбом. – К.: Мистецтво, 1991.– 208с., іл.
34. Косміна Т.В. Українське весільне вбрання: Набір листівок. Етнографічні реконструкції. Малюнки Васиної З.О. – М.: Мистецтво, 1989.–18 іл.
35. Костишина М.В. Український народний костюм Північної Буковини. Традиції і сучасність. – Чернівці : Рута, 1996.
36. Маслова Г. Народная одежда русских, украинцев и белорусов в кон. XIX – нач. XX вв. – М., 1956. – 216 с.
37. Матейко К. Український народний одяг. Етн. словник.– К.: Наукова думка, 1996. – 194 с.
38. Ніколаєва Т.О. Історія українського костюма. – К.: Либідь, 1996.–167 с., іл.
39. Підгора В.П. Українські народні типажі в малюнках Івана Горчара. – К., 199
40. Сеньків І. Гуцульська спадщина. –К.: Українознавство, 1995. – 510 с
41. Скарби Товстої могили. / Комплект листівок. – К.: Мистецтво, 1972.–16 іл.
42. Соломченко О.Г. Гуцульське народне мистецтво і його майстри. –К.: Мистецтво, 1959. .–58 с.
43. Соломченко О.Г. Народні таланти Прикарпаття. –К.: Мистецтво, 1969.–158 с., іл.
44. Соломченко О.Г. Сучасні художні промисли Прикарпаття. – К.: Т–во „Знання”, 1979. – 32с.
45. Стельмашук Г.Г. Традиційні головні убори українців. – К.: Наукова думка, 1990. –228 с., іл.
46. Тищенко О.Р. Історія декоративно–прикладного мистецтва України (XIII–XVII ст.).– К.: Либідь, 1992.–192 с., іл.
47. Український народний одяг XVII – поч. XIX ст. в акварелях Ю. Глогівського. Автори і упор.: Д.П.Кривавич, Г.Г.Стельмашук. – К. Наукова думка, 1988.– 270с.
48. Українське народне мистецтво: вбрання./ Упоряд. Колос С.Г., Гургула І. В., Лобановський Б.Б. Під заг ред. Гуслистого К.Г. – К.: Державне видавництво мистецтва і музичної літератури УРСР, 1961. – 326 с., іл
49. Шухевич В. Гуцульщина. – Львів, 1901.–Т.2. –144 с.
50. Щербаківський В. Українське мистецтво. – К., 199%.
51. Kosakiewicz Stepan. Słownik terminologiczny sztuk pięknych.– Warszawa, 1976.